

Nieuwsbrief 21 Duurzaamheidsbeweging St. Christoffelparochie

Mei 2024

Beste lezer,

Voor u ligt de meest recente nieuwsbrief duurzaamheid. Een nieuwsbrief vol inspirerende nieuwtjes en interessante weetjes. Alles om onze aarde te koesteren en waar nodig helend werk te doen.

Veel leesplezier namens de duurzaamheidsbeweging

Hanneke van Oosterhout-Kreijtz

Samenvatting:

1. **Van de redactie: Verandering is moeilijk** Hanneke van Oosterhout-Kreijtz
2. **Klimaatviering en mars op de Zuidas** Laudato sí
3. **Opname van het webinar Werken aan het nieuwe verbond van 14 maart 2024.** Annie Fok
4. **Inspiratiedag op weg naar een Groene Kerk** Hildegard Verbaarschot-Bockweg
5. **Hemels groen** Marjolein Tiemens

Lees hieronder meer over deze onderwerpen.

1. Van de redactie: Verandering is moeilijk

Voor u ligt de meest recente nieuwsbrief duurzaamheid. Misschien bent u blij dat er binnenkort een nieuw kabinet is. Misschien maakt u zich juist zorgen. Over het algemeen hebben mensen een hekel aan verandering. Er wordt veel gezegd en geschreven over klimaatverandering. Maar ik merk, en ik denk jullie ook, dat het erover praten veel gemakkelijker is dan ook daadwerkelijk actie ondernemen. Zodra we zelf iets moeten doen of laten, dan vinden we dat moeilijk. Als ik zelf heel eerlijk ben, zou ik nu misschien geen veganist geweest zijn als mijn gezondheid vóór die tijd beter was geweest. Dit geldt denk ik voor alles. We moeten in ieder geval het idee hebben dat we er zelf ook beter van worden of er in ieder geval iets aan hebben. Dan helpt het natuurlijk niet als zaken als de salderingsregeling voor zonnepanelen van de ene op de andere dag wordt afgeschaft. En ook niet dat energiemaatschappijen, die stiekem al exorbitante winsten maken, mensen gaan 'straffen' omdat ze met hun zonnepanelen 'te veel' energie opwekken. Daarom is de komende klimaatmars volgens mij een goed idee. Het is belangrijk dat wij laten weten dat er alternatieven zijn, dat wij niet achter allerlei klimaatonvriendelijke plannen staan. Voor iedereen die niet in de gelegenheid is om daarbij te zijn (en daar hoor ik zelf ook bij), is het misschien gemakkelijker om opnieuw een eetwissel toe te passen. Hopelijk helpt het volgende recept hierbij. Ik weet wel dat je falafel ook kant-en-klaar kunt kopen, maar deze versie is veel lekkerder.

Falafel

Ingrediënten (4 pers.)

1 potje kikkererwten, uitgelekt en afgespoeld (220g)

2 teentjes knoflook, fijngehakt

1 kleine ui

3 eetl. verse gehakte peterselie of korianderblad (niet iedereen lust korianderblad)

20g havervlokken

1 theel. gemalen komijn

¾ theel. gemalen koriander

¾ theel. zout

¼ theel. versgemalen zwarte peper

Bloem, om mee te bestuiven

Olijfolie om in te bakken

Bereiding

Meng in een keukenmachine de kikkererwten, knoflook, ui, peterselie (of korianderblad), havervlokken en de kruiden met net zoveel water tot een consistente massa ontstaat. Zet dit geheel 30 min. in de koelkast. Vorm het mengsel in kleine balletjes. Als de mix te nat is, voeg dan nog wat bloem toe tot de gewenste consistentie is bereikt. Druk de balletjes plat tot schijfjes en haal ze door de bloem. Verhit in een grote koekenpan een dun laagje olie. Bak de schijfjes ongeveer 8 minuten, waarbij je ze halverwege keert. Serveer met een falafelbroodje en wat sla.

2. Klimaatviering en mars op de Zuidas

Op vrijdag 31 mei om 14.00 wordt op de Amsterdamse Zuidas de klimaatmars gelopen. Dit keer bewust op de Zuidas, wat symbool staat voor de macht van de grote (en vervuilende bedrijven) hebben. Zij kunnen winst maken ten koste van mens, natuur en het klimaat. Wij willen daar als christenen ook aandacht vragen voor klimaatrechtvaardigheid. Kom je ook?

Lees informatie en aanmelden

3. Opname van het webinar Werken aan het nieuwe verbond van 14 maart 2024.

Met bijdragen van Mgr. De Korte, Walter Barraza, Hella van der Wijst en Erik Borgman. Van partners in het buitenland horen de medewerkers van Vastenactie vrijwel dagelijks hoe de drang naar groei en ontwikkeling ten koste gaat van de meest kwetsbare mensen én van natuur en milieu. Dat raakt hen allemaal diep. Ze voelen daarin de steun van paus Franciscus en zijn dringende oproepen tot actie. Wat we nodig hebben is een hernieuwd verbond tussen ons en de wereld waarin we leven!

Op 14 maart 2024 organiseerde Vastenactie in samenwerking met de bisdommen Breda en 's-Hertogenbosch en met steun van de Laudato-Si Alliantie Nederland en het Verband van Katholieke Maatschappelijke Organisaties (VKMO) een webinar om samen na te denken hoe dit hernieuwde verbond concreet gestalte te geven. Met name de bijdrage van prof. Dr. Erik Borgman, theoloog, sprak mij aan.

Het webinar is terug te zien op YouTube. Via de link

https://www.youtube.com/watch?v=CCZvA_hOmFA&list=PLXc6IH1HxOCSpQsxXSIrknomuoldKQCU&index=1

Annie Fok

4. Inspiratiedag op weg naar een Groene Kerk

In onze St Caeciliakerk waren en zijn er verschillende projecten om te verduurzamen, zoals bijvoorbeeld de zonnepanelen-actie en het maandelijks troep trimmen.

Maar om een Groene Kerk te worden en daar zoveel mogelijk mensen bij te betrekken, moet er nog veel meer gebeuren. Op zoek naar ideeën en ondersteuning daarvoor bezochten Ineke Muiser en ondergetekende op 20 april jl. de ondersteuningsdag van de Laudato Si Alliantie Nederland. Deze promoot sinds 2015 de visie van Paus Franciscus op de milieu- en klimaatproblemen en sociaal onrecht. Laudato Si' Alliantie Nederland is een katholieke kerkelijke instelling.

Bisschop de Korte opende de dag met het Zonnelied van Sint Franciscus. Wij en de andere deelnemers oefenden met verschillende methoden om anderen te betrekken bij hun/onze passie.

Klimaatcoach Nienke Verhoeven liet ons kennismaken met laagdrempelige klimaatgesprekken: "Mensen die met duurzaamheid bezig zijn staan vaak in de zendingsmodus. Op deze dag kijken we of de ander daar ook op zit te wachten." Geestelijk begeleider Rob Polet introduceerde de synodale manier van luisteren met aandacht voor gedeelde waarden.

Boeiend en inspirerend waren ook de contacten met de andere deelnemers.

Met de op deze dag opgedane informatie en ervaringen kunnen wij nu aan de gang. We zullen daarvan regelmatig verslag doen in de Draagkracht en u ook op andere manieren daarbij betrekken.

Hildegard Verbaarschot

5. Hemels groen

De afgelopen weken heb ik me ondergedompeld in het onlangs verschenen boek '*Hemels groen, nieuw licht op duurzaamheid als Bijbels thema*'. Ik vind het een boeiend en inspirerend boek en zeker een aanvulling op wat er al eerder is geschreven over ecotheologie. In boeken en artikelen over geloof en duurzaamheid spelen de scheppingsverhalen en het ideaal van recht en gerechtigheid vaak een centrale rol. Uiteraard komen deze thema's ook in *Hemels groen* voorbij, maar de auteurs pakken het veel breder aan. Dat maakt het boek interessant. Het biedt stof tot nadenken voor iedereen die verlangt naar hoop en handvatten voor een nieuwe levensstijl.

De auteurs gaan grondig te werk. Door hun nauwkeurige lezing en heldere exegese blijken teksten die op het eerste gezicht niet over duurzaamheid lijken te gaan, dat in wezen wel te doen. Ze laten zien dat de Bijbel zich van het begin tot het einde verzet tegen imperialisme, machtsvertoon en uitbuiting en daar iets anders voor in de plaats stelt: visioenen van heilheid in een gebroken wereld. Hemels groen wijst ons op de centrale rol van de sabbat, de aarde en het land. Dat biedt verrassende inzichten voor onze houding en rol in het grote geheel, waarin de driehoeksrelatie God, aarde en mensen de basis is.

Rentmeester

Uiteraard komt ook de metafoer van het rentmeesterschap aan de orde. De auteurs stellen voor om naast deze metafoer de term bondgenootschap even belangrijk te maken. Aan de metafoer van rentmeesterschap hangen immers een aantal nadelen. De belangrijkste daarvan zijn dat het een economische term is en dat het beeld van de rentmeester de mens buiten en boven de schepping plaatst. Helemaal afscheid nemen van de metafoer willen de auteurs echter niet. Ze stellen een bijsturing voor: zie het rentmeesterschap als een opdracht die vraagt om een dienend heersen (dit wordt in het boek uitgewerkt), met de notie dat de aarde van God is. Dan sluit het aan bij de Bijbelse traditie en kan het helpen om de Bijbelse opdracht van vandaag opnieuw vorm te geven.

Bondgenootschap

Zelf zie ik meer potentie in de term bondgenootschap. Het komt direct uit de Bijbel voort, en in een bondgenootschap zijn de verhoudingen gelijkwaardiger. Verrassend is dat de notie van bondgenootschap niet wordt uitgewerkt aan de hand van het verbond dat God na de zondvloed sluit met heel de aarde en al wat daar leeft, maar aan de hand van de brief van Paulus aan de christenen van Rome (Romeinen 8:19-22). Dit kleurt naar mijn idee wel het bondgenootschap eenzijdig in.

De schepping ziet er reikhalzend naar uit dat de luister van Gods kinderen openbaar wordt. Want de schepping is ten prooi aan zinloosheid, niet uit eigen wil, maar door Hem die haar daaraan heeft onderworpen. Maar er is hoop, omdat ook de schepping zelf zal worden bevrijd uit de slavernij van de vergankelijkheid en zal delen in de vrijheid en luister die God kinderen geschonken wordt. Wij weten dat de hele schepping nog altijd als in barensweeën zucht en lijdt (Romeinen 8:19-22).

De totale brief is bedoeld als bemoediging en Paulus legt een verbinding tussen de gelovigen en de schepping. Ze zijn lotgenoten in het onverdiende lijden (de schepping wordt meegesleurd door de val van de mens) en in de toekomstige redding (de schepping zal delen in de verlossing). Het bondgenootschap dat Paulus beschrijft bestaat erin dat zowel de gelovigen als de schepping roepen bij God om verlossing.

Het kreunen van de schepping mag ons, als bondgenoten, niet onverschillig laten, stellen de auteurs. En omdat wij bijdragen aan de ontwrichting van de schepping, doet de schepping een appèl op ons om met de ontwrichting te stoppen.

Agency

‘Het beeld van het bondgenootschap nodigt ons uit om ecologisch bewust samen te leven met de schepping in onze gezamenlijke reis naar de toekomst.’ Maar dat ecologisch bewust samen leven wordt uitgelegd als dat je er van bewust bent dat jouw keuzes invloed hebben op het welzijn van alle levende wezens en de balans van ecosystemen. Wat ik mis is de notie van de actieve rol die de niet menselijke schepselen spelen in het herstel van de schepping. Dat zij ook handelingsvermogen hebben, agency. Dat wij moeten leren luisteren naar wat zij willen om echt samen te werken met plant en dier zoals bijvoorbeeld in de biologische landbouw. Ik denk dat dat beter uit de verf was gekomen als het bondgenootschap ook was uitgewerkt aan de hand van het verbond in het Noachverhaal.

Waardevol

Al met al is Hemels groen een waardevolle aanwinst in de Nederlandstalige eco-theologie. Ondanks de diepgravende exegese is het toegankelijk geschreven, ook voor lezers die niet theologisch onderlegd zijn. Het boek laat zien dat de Bijbelse verhalen, zowel uit het Oude Testament als uit het Nieuwe Testament, fundamenteel iets te zeggen hebben in de situatie van de sociaalecologische crisis. Hemels groen biedt met een diepgravende groene lezing van de Bijbel hoop en inspiratie bij de grote vragen van vandaag.

Het boek is een uitgave van het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap en te verkrijgen via de boekhandel.